STRUCTURA, PROPRIETĂȚILE OPTICE ȘI FOTOLUMINESCENTE ALE NANOFIRELOR DE β-Ga_2O_3:Eu^{3+} PE SUBSTRAT DE GaSe:Eu

STRUCTURE, OPTICAL PROPERTIES AND PHOTOLUMINESCENCE OF THE β-Ga_2O_3:Eu^{3+} NANOWIRE ON GaSe:Eu SUBSTRATE

Virginia GURĂU
Dumitru UNTILA, ORCID: 0000-0001-5552-4977
Iuliana CARAMAN, ORCID: 0000-0002-6805-6655
Igor EVTODIEV
Universitatea de Stat din Moldova
Universitatea de Studii Politice și Economice Europene „Constantin Stere”

CZU: 621.3

e-mail: virgurau@yahoo.com
e-mail: dumitru.untila@yahoo.com;
e-mail: iucaraman@yahoo.ca
e-mail: ievtodiev@yahoo.com

β-Ga_2O_3 este un semiconductor cu bandă largă. La temperatura camerei, lărgimea benzii interzise a starturilor subțiri din nanofire/nanolame se găsește în intervalul 4,5-4,6 eV [1, 2]. Acest material face parte din categoria materialelor cu grupa spațială $C_{2/m}$, în care ionii Ga^{3+} ocupă nodurile cristalografice tetraedrice și octaedrice [3]. Se consideră că vacanțele de oxigen formează în banda interzisă a acestui compus un nivel donor adânc, cu energia de ~1 eV. Prezența acestui nivel donor determină conductibilitatea electrică prin electroni (tip *n*). Raza covalentă a ionului Eu^{3+} este de ~2 ori mai mare decât a ionului Ga^{3+}, fapt care se manifestă prin deformarea rețelei cristaline monoclinice a compusului β-Ga_2O_3. Materialul β-Ga_2O_3:Eu^{3+} fiind optic transparent într-un interval larg de lungimi de undă, care acoperă domeniul UV – IR apropiat.

În lucrare se studiază structura cristalină, morfologia suprafeței, absorbția în regiunea marginii benzii fundamentale și fotoluminescența straturilor de pe substrat de β-Ga_2O_3:Eu^{3+} pe substrat de GaSe:Eu^{3+}. Diagramele XRD și spectrele Raman demonstrează că stratul de β-Ga_2O_3:Eu^{3+} obținut prin tratament termic în atmosferă a lamelor monocristaline de GaSe:Eu^{3+} are structură monoclinică cu parametrii rețelei a = 12,23Å, b = 3,04Å, c = 5,80Å și β = 103,7°. Această structură este confirmată prin spectrele Raman înregistrate în intervalul numerelor de undă 199 cm^{-1}, 320 cm^{-1}, 346 cm^{-1}, 416 cm^{-1}, 475 cm^{-1}, 658 cm^{-1} și 764 cm^{-1}. Același ansamblu de benzi de vibrație se obține și în straturile din nanofire/nanolame de β-Ga_2O_3:Eu^{3+}. Totodată, se evidențiază bine influența ionilor de Eu^{3+}, care se manifestă prin atenuarea intensității relative a benzilor Raman, odată cu majorarea concentrației atomilor de Eu în cristalele primare de GaSe:Eu^{3+}.

Lărgimea benzii interzise (E_g) a straturilor nanostructurate de β-Ga_2O_3:Eu^{3+} a fost determinată din analiza spectrelor de reflexie difuză folosind funcția Kubelka-Munk [4]. Din analiza dependentelor spectrale $(F(R__)\cdot hv)^2 (F(R_d)\cdot hv)^2$ de energie a fotonilor s-a determinat $E_g^d = 4{,}53\ eV E_g^d = 4{,}53\ eV$, mărime care este în bună corelare cu E_g^d E_g^d în ansambluri de nanofire de β-Ga_2O_3 [5].

Straturile nanostructurate de β-Ga_2O_3:Eu^{3+} și plăcile de GaSe dopate cu 1% at. și 3% at. de Eu sunt materiale fotoluminescente în regiunea oranj-roșu a spectrului. Fotoluminescența (FL) acestor materiale a fost excitată cu radiație cu lungimea de undă 337,4 nm (3,68 eV) și 405 nm (3,06 eV). Spectrul de FL la temperatura camerei pentru plăcile monocristaline de GaSe:Eu^{3+} și pentru stratul alcătuit din nanofire și nanolame de β-Ga_2O_3:Eu^{3+} conține un șir de benzi cu contur îngust și cu maxime centrate la lungimile de undă 579,4 nm; 593,2 nm; 615,6 nm; 618,1 nm. Suplimentar acestea conțin două benzi cu structură complexă, cu maxime de intensitate la lungimile de undă 655,4 nm și 702,9 nm în cazul plăcii de GaSe:Eu^{3+} și, respectiv, 578,8 nm; 592,3 nm; 612,8 nm și 617,8 nm – în cazul straturilor nanostructurate de β-Ga_2O_3:Eu^{3+}. Deplasarea spre energii mari ale benzilor de emisie a ionilor Eu^{3+} din straturile nanostructurate de β-Ga_2O_3:Eu^{3+}, față de cele emise de ionii Eu^{3+} din plăcile hexagonale de GaSe, poate fi determinată de dimensiunile reduse ale nanofirelor / nanolamelor de β-Ga_2O_3:Eu^{3+}.

În Figură este prezentată diagrama procesului de excitare și de emisie a FL nanoformațiunilor β-Ga_2O_3:Eu^{3+} la excitare cu radiația laser cu lungimile de undă 337,4 nm și 405 nm.

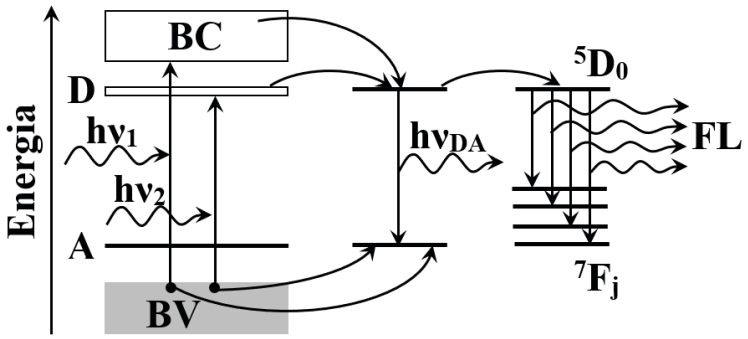

Fig. Diagrama procesului de excitare și de emisie a FL nanoformațiunilor β-Ga_2O_3:Eu^{3+}, la excitare cu radiația laser cu lungimile de undă 337,4 nm și 405 nm

Referințe:

1. SPRINCEAN, V. et al. Crystallinity and optical properties of β-Ga_2O_3/Ga_2S_3 layered structure obtained by thermal annealing of Ga_2S_3 semiconductor. In: *Materials Science in Semiconductor Processing*, 2021, *121*, pp. 105314.
2. ARORA, K. and Kumar, M. Sputtered-growth of high-temperature seed-layer assisted β-Ga_2O_3 thin film on silicon-substrate for cost-effective solar-blind

photodetector application. In: *ECS Journal of Solid State Science and Technology*. 2020, 9(6), pp. 065013.

3. GELLER, S. Crystal structure of β-Ga_2O_3. In: *The Journal of Chemical Physics*. 1960, 33(3), pp. 676-684.
4. MURPHY, A.B. Band-gap determination from diffuse reflectance measurements of semiconductor films, and application to photoelectrochemical water-splitting. In: *Solar Energy Materials and Solar Cells*. 2007, 91 (14), pp. 1326-1337.
5. GIRIJA, K. et al. Morphology controllable synthesis of parallely arranged single-crystalline β-Ga_2O_3 nanorods for photocatalytic and antimicrobial activities. In: *Chemical Engineering Journal*. 2014, 236, pp. 181-190.